

Targed 1	“Wrth gymharu ffynonellau, anela i arholi'r bwlch rhwng safbwyntiau cyferbyniol i geisio creu syniadau a datrysiadau a meddyliau newydd”.	Ychwanegais ddatrysiadau i unrhyw heriau neu broblemau trwy gydol fy ngwaith ar ôl cymharu'r cryfderau a gwendidau.
Targed 2	“Anela i gynnwys gwybodaeth sydd mor fanwl â phosib o fewn y cyfrif geiriau”.	Ceisiais gynnwys gwybodaeth fanwl o fewn y cyfrif geirfa wrth drafod am y cynlluniau gwers. Gwelais hyn yn heriol oherwydd roedd cymaint o wybodaeth roeddw'n eisiau gynnwys, ond yn amlwg mae angen cadw'n gryno.

Arwain y Dysgu: beth, sut a pham ydw i'n addysgu?

Aseiniad ysgrifenedig sy'n gwerthuso'n feirniadol sut y gellir defnyddio Asesu ar gyfer Dysgu mewn cyfres o gyfleoedd dysgu i hybu cynnydd ar draws y meysydd dysgu a phrofiad a ddewiswyd.

Cyflwyniad

Bwriad yr aseiniad hwn yw gwerthuso'n feirniadol sut y gellir defnyddio Asesu ar gyfer Dysgu (AagD) mewn cyfres o gyfleoedd dysgu i hybu cynnydd ar draws y Meysydd Dysgu a Phrofiad (MDaPh) a ddewiswyd. Penderfynais gynllunio ar gyfer ddosbarth o 30 blant oed 8-9 ym mlwyddyn 4 gydag amrywiaeth o alluoedd. Mae'r dosbarth ar y trywydd cywir yn ei dysgu, yn gweithio ar gam gynnydd 2/3 ac mae'r rhan fwyaf yn gwneud cynnydd priodol. Yn aml gwahaniaethwyd y gwaith ar dair lefel; gallu uwch, canolig ac is. Prif darged y dosbarth yw gwella ei sgiliau cyfathrebu, felly cynlluniais y gwersi i gynnwys llawer o ryngweithio a thrafod. Mynna Llywodraeth Cymru (2020) bod cynnydd ar hyd continwwm dysgu yn ganolog i Gwricwlwm i Gymru. Y thema dewisaf yw Cymru ac mae'r dosbarth yng nghanol y thema ar hyn o bryd, felly maent yn deall a chyfarwydd efo'r thema. Dyma thema eang iawn er mwyn cynllunio amryw o wersi diddorol o fewn y MDaPh gwahanol, hefyd mae'n gyfle i'r plant dysgu am eu gwlad sy'n gysylltiedig i'r diben lle sonnir dylai plant bod yn ddinasyddion egwyddorol a gwybodus am eu diwylliant, cymuned, cymdeithas a'r byd presennol a gorffennol (Llywodraeth Cymru, 2020b). Atgyfnertha Battista (2019) y pwysigrwydd i blant

dysgu am eu treftadaeth, oherwydd darparir mewnwelediad i'r gorffennol, y cyfle i archwilio eu hanes a thraddodiadau ac yn galluogi i ddatblygu ymwybyddiaeth amdano ddiwylliant.

Dewisais y MDaPh; leithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu, Dyniaethau, Iechyd a Lles, oherwydd dyma'r meysydd sydd o ddiddordeb i mi ac maent yn plethu mewn i'r thema. Ymgysylltir y MDaPh leithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu ag agweddau hanfodol i gyfathrebu a chefnogir dysgu ar draws yr holl gwricwlwm gan alluogi disgyblion i ddatblygu sgiliau yn Gymraeg, Saesneg, ac ieithoedd rhyngwladol yn ogystal â llenyddiaeth (Llywodraeth Cymru, 2020a, t.131). Bwriedir i'r MDaPh danio chwilfrydedd a chynnig sylfaen gadarn i blant datblygu diddordeb gydol oes yn ieithoedd Cymru, sy'n eu gwneud yn ddysgwyr uchelgeisiol a galluog, sy'n barod i ddysgu drwy gydol eu hoes (Llywodraeth Cymru, 2020a, t.131). Ymhellach, y Dyniaethau yn tanio dychymyg ac ysbrydoli disgyblion i dyfu mewn gwybodaeth a dealltwriaeth, hefyd mae'n ysgogi plant i ystyried materion pwysig sy'n wynebu dynoliaeth (British Academy, 2017). Rhannir llawer o themâu, cysyniadau a sgiliau trosglwyddadwy cyffredin, mae'r Dyniaethau yn ganolog i ddysgwyr ddod yn ddinasyddion egwyddorol a gwybodus yng Nghymru a'r byd (Llywodraeth Cymru, 2020a, t.100). Yn olaf, darparir Iechyd a Lles strwythur holistaidd, mae'n ymwneud â datblygu gallu disgyblion i wynebu heriau a chyfleoedd bywyd (Llywodraeth Cymru, 2020ch). Yr elfennau sylfaenol yw iechyd a datblygiad y corff, iechyd meddwl, a lles emosiynol a chymdeithasol, sy'n hanfodol i ddatblygu unigolion iach a hyderus sy'n barod i fyw bywyd cyflawn (Llywodraeth Cymru, 2020ch).

Nodir taw'r tair prif swyddogaeth asesu yw cefnogi dysgwyr yn barhaus, pennu cynnydd dros amser a deall cynnydd disgyblion er mwyn myfyrio ar arferion (Llywodraeth Cymru, 2020a). Y pedwar elfen o AagD yw rhannu meini-prawf-llwyddiant, cwestiynu, adborth a hunanasesu/asesu cyfoedion (Llywodraeth Cymru, 2010a). Yr agweddau o AagD byddaf yn ffocysu arno yw cwestiynu, adborth ac asesu cyfoedion. Cred Llywodraeth Cymru (2010a) bod AagD yn broses o ddarganfod lle mae disgybl wedi'i gyrraedd o fewn continwwm dysgu, darganfod lle mae angen gwelliant, a'r dull gorau i gyrraedd ei botensial. Yn debyg, daw Dylan Wiliam (dyfynnwyd yn Education Scotland, 2016) i'r casgliad bod asesu ffurfiannol yn bwysig oherwydd mae'n galluogi i athrawon defnyddio'r wybodaeth am gyflawniad y dysgwr er mwyn llywio ac addasu'r dysgu er eu lles. Yn gyffredinol, awgrymir dilyniant dysgu ei bod yn ddilyniant llinol, er hyn nid yw dysgu bob amser yn golygu cynnydd, mae cyfnodau lle bydd plant yn mynd yn ôl yn hytrach nag ymlaen (Heritage, 2008, t.14). Cefnoga Donaldson (2015,t.53) y gosodiad yma a chymhara dysgu i daith gydag adegau o aros a chyfnodau o gynydd, ac felly dyna pam penderfyna ddangos dilyniant drwy gamau cynnydd yn lle lefelau.

Adolygiad llenyddiaeth

Bwriad yr adran yma yw cyflwyno beth yw AagD ac ystyried ei bwysigrwydd a'r gwrthddadleuon. Yn y bôn, mae AagD yn ymwneud â darganfod lle mae'r disgybl wedi'i gyrraedd yn ei dysgu, egluro'r hyn mae angen anelu at ac yn bwysicaf dangos sut i'w gyrraedd (Llywodraeth Cymru, 2010a). Ffaith hysbys yw bod dau wahanol fath o asesu; crynodol sef gwirio'r hyn a ddysgwyd trwy brofion ar ddiwedd cyfnod dysgu, a ffurfiannol sef asesu'n barhaus i wella'r dysgu (Zook, 2016). Dadl Wagner (2015) yw gall y wybodaeth a gasglir gan ddefnyddio asesiad crynodol helpu athrawon i wneud penderfyniadau ar lefelau disgyblion (Wagner, 2015). I'r gwrthwyneb, nid yw asesu crynodol mewn gwirionedd yn gwerthuso, ond yn broses lle gasglir gwybodaeth i gynhyrchu dyfarniad, gradd neu lefel, dyma ddull beirniadol a chystadleuol (Dabell, 2018). Dadl debyg sydd gan Black (et al, 2004), dywed bod asesu crynodol yn cael effaith 'niweidiol' ar blant ac athrawon, ond anelir AagD yn bwrpasol tuag at y disgyblion. Yn ôl Bloom, (1969, dyfynnwyd gan Ninomiya, 2016) asesu ffurfiannol yw darparu adborth a chywiriadau ar bob cam o'r broses dysgu, ond defnyddiwyd asesu crynodol i farnu'r hyn cyflwynwyd gan ddisgyblion ar ddiwedd cyfnod amser. Felly, efallai bydd cyfuniad o'r asesiadau'n strategaeth lwyddiannus. Yn astudiaeth Voelkel (2013) dim ond pan wnaeth y disgyblion rhyngweithio'n ystyrlon â'r deunydd gwnaeth y dysgu (mesurir gan arholiadau) wella. Fe wnaeth yr adborth penodol ar ôl y profion alluogi'r disgyblion i weld yn union beth oedd angen iddyn nhw wneud er mwyn gwella'u perfformiad, felly dyma ffordd o gyfuno asesu ffurfiannol a chrynodol (Voelkel, 2013). Ymhellach, er dadleua Llywodraeth Cymru (2010b) bod 4 agwedd o AagD, yn ôl Prifysgol Cambridge (2015) mae un agwedd ychwanegol sef asesiad crynodol megis prawf neu arholiad, dyma osodiad dadleuol oherwydd fel arfer ystyrir asesiad crynodol fel agwedd ar wahân.

Cwestiynu yw un o'r strategaethau a ddefnyddir gan athrawon i ddarganfod yr hyn mae disgyblion eisoes gwybod, yn sylweddoli'r bylchau, ac yn sgaffaldio datblygiad eu dealltwriaeth i gau'r bwlch rhwng yr hyn maent yn gwybod a'u targedau (Hall, 2016). Mynna Llywodraeth Cymru (2010b) dylai athrawon creu meini-prawf-llwyddiant tryloyw, dealladwy a defnyddiol i'r disgyblion. Yn ychwanegol, dylai athrawon roi cyfleoedd i ddisgyblion drafod ac i fyfrio ar eu dysgu, eu cynnydd a'r camau nesaf i gadw ffocws (NFER, 2018). Yn astudiaeth DeLuca (et al, 2018) i farn a defnydd disgyblion o strategaethau AagD, dywedodd y disgyblion meini prawf llwyddiant ac adborth o athrawon fel y dulliau fwyaf defnyddiol, oherwydd darparir strwythur clir o'r hyn sydd angen gwneud a helpu i hwyluso prosesau asesu (DeLuca et al, 2018). Dengys Llywodraeth Cymru (2010b) a NFER (2018), bod adborth ar ffurf graddau neu farciau yn cael effaith negyddol ar ddysgu, ac yn aml mae

adborth ar lafar yn fwy effeithiol nag ysgrifenedig. Awgryma Black (et al, 2004) gall adborth o gyd-ddisgyblion hefyd weithio'n dda o ganlyniad i'r ffaith gall disgyblion dderbyn beirniadaeth adeiladol yn well gan ei gilydd na fyddent gan athrawon. Eglurodd cyfweiliadau DeLuca (et al, 2018) y buddion o roi a derbyn adborth gan ddisgyblion eraill i gefnogi dysgu, megis lleihau'r anfanteision i'r dull fel diffyg hygrededd a manylder. I grynhoi, dywed Jones (2005, t.1) bod strategaethau AagD llwyddiannus yn arwain at gynnydd parhaus.

Yn amlwg mae ymchwil yn cefnogi'r defnydd o AagD yn y dosbarth er mwyn hwyluso dysgu plant. Yn Ysgol Gynradd Gaer (Estyn, 2018) codwyd safonau wrth ychwanegu gweithdrefnau AagD megis hetiau lliw i hunanasesu ac asesu cyfoedion sydd wedi eu dysgu sut i esbonio syniadau a mynegi barn i eraill. Dyma gryfder AagD, mae'n galluogi plant i fod yn annibynnol a'r gallu i adfyfrio a chynllunio'r camau nesaf yn eu dysgu (Grŵp Diwygio Asesu, 2002). Pwysleisia Dauncey (2017) pwysigrwydd AagD i ddatblygiad a dilynant plant, megis mae'n galluogi'r athrawes i baratoi ar gyfer gwersi'r dyfodol trwy sylweddoli os oes angen ail-ymweld ag agwedd neu symud ymlaen, mae hyn yn galluogi athrawon i gadw cofnod o gynnydd y disgyblion. Daw Greenstein (2010) i gasgliad tebyg, dywed bod athrawon da yn coladu gwybodaeth am gynnydd, diddordebau ac anghenion y disgyblion a'u defnyddio i wneud addasiadau perthnasol i'r dysgu. Cryfder arall AagD yw anelir yn bwrpasol tuag at y disgyblion ac mae disgyblion yn chwarae rôl allweddol yn y broses, sy'n gysylltiedig i bwysigrwydd llais y disgybl a bwysleisir yn Gwricwlwm i Gymru. Ymhellach, mae cynnwys disgyblion yn y broses asesu ac annog iddynt feddwl fel athrawes trwy feddwl yn fwy gweithredol am ble maen nhw nawr, ble maen nhw'n mynd a sut i gyrraedd yno, hefyd yn gryfder i AagD, oherwydd maent yn magu hyder yn yr hyn mae disgwyl iddyn nhw ei ddysgu ac i ba safon (Cambridge University, 2015). Yn ychwanegol, mae hyrwyddo a hwyluso dysgu annibynnol yn lleihau'r baich gwaith athrawon, ond trwy sicrhau cynnydd disgyblion (GWE, 2019). Yn ogystal â hyn pwysleisia Greenstein (2010) nad yw AagD yn ffocysu ar sut mae athrawon yn cyflwyno gwybodaeth ond, yn hytrach, sut mae myfyrwyr yn derbyn y wybodaeth a'i defnyddio i wella dysgu eu hunain sy'n meithrin dysgwyr annibynnol. Er mwyn i AagD fod yn effeithiol, mae'n bwysig sicrhau bod y disgyblion yn deall yr hyn mae angen iddynt ei gwneud neu'r sgiliau sydd angen i ddatblygu (NFER, 2018). Yn olaf, mae'n hanfodol defnyddir strategaethau AagD trwy gydol y dysgu i sicrhau bod y disgyblion ar y trywydd cywir a'u hannog i wneud gwelliannau parhaus, a ni ddylai asesu digwydd ar ddiwedd gwers/thema/tymor yn unig (Llywodraeth Cymru, 2010b).

Ar y llaw arall, mae rhaid ystyried yr heriau a gwrthddadleuon i AagD. Cynhyrchodd Marsh (2007) ddadansoddiad beirniadol o ddefnydd AagD yn y dosbarth, dywedodd ei bod yn amlwg nad yw athrawon yn defnyddio asesu ffurfiannol yn aml. Mae hyn yn adleisio

canfyddiadau Black a Wiliam (1998) lle maent yn ysgrifennu am “dlodi ymarfer”. Un rheswm dros hyn yw brofiad athrawon a’r ffaith magwyd gyda ffocws a’r sicrhau canlyniadau da a graddio crynodynol, trwy arferion fel bwydo’r wybodaeth i’r disgyblion ar gyfer arholiad/prawf (Marsh, 2007). Nid oes rhaid edrych yn bell i weld enghreifftiau o hyn - Profion Asesu Statudol ar ddiwedd CA1/2/3, yn ogystal â chanlyniadau TGAU yn dal i fod ym mlaenoriaethau llawer o athrawon/ysgolion. Mae’n deg i ddadlau bod awdurdodau addysg yn rhoi pwysau ar athrawon i sicrhau bod canlyniadau ar draws yr ysgol yn foddhaol, gan beryglu’r ffocws ar sicrhau bod anghenion pob plentyn yn cael ei gwrdd â’i ddatblygu (Richardson, 2012). Mae hwn i’r gwrthwyneb i fwriad Llywodraeth Cymru (2020a) am Gwricwlwm i Gymru lle ffocysir ar gynnydd unigryw disgyblion ar hyd continwmm dysgu. Sicrheir cyfle cyfartal i bawb gyflawni eu gorau ac i ddatblygu mewn amgylchedd cynhwysol yn hanfodol i Gwricwlwm i Gymru hefyd (Hopwood a Defis, 2017). Ymhellach, dadleua Dunn a Mulvenon (2009) bod AagD yn ddibwys, a dim ond tystiolaeth gyfyngedig yn bodoli i gefnogi’r arferion gorau. Gellid dadlau bod y diffyg ymchwil yn tynnu oddi ar ddilysrwydd a dibynadwyedd astudiaethau achos sy’n nodi bod AagD yn cael effaith gadarnhaol ar ddisgyblion (Dunn a Mulvenon, 2009).

Oblegid hyn, prif bwrpas AagD yw darparu gwybodaeth a all lywio penderfyniadau am y ffordd orau i symud dysgu’r disgyblion yn ei flaen, addysgu’r athrawon a dealltwriaeth rhieni. Dylid ei ddefnyddio er budd disgyblion gan alluogi i athrawon addasu cynlluniau gwersi a chefnogi eu cynnydd (Williams, 2017).

Cynlluniau

Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu

Dewisais Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu fel ffocws un o fy nghynlluniau wers (gwelir atodiad 1) oherwydd i ddatblygu o fewn y maes dysgu hwn, bydd plant yn dysgu’r sgil o siarad, gwrando, darllen ac ysgrifennu sef sgiliau bywyd hanfodol (Browne, 2007). Yn arbennig, mae iaith yn elfen allweddol a dylid ystyried datblygiad iaith wrth gynllunio ar gyfer dysgu ar draws y cwricwlwm (Browne, 2007). Ymhellach, dewisais achos mae modd ychwanegu i bob gwers trwy wneud cysylltiadau trawsgwricwlaidd fel gwnes i yn fy nghynllun gwers. Plethir y MDaPh yma’n dda iawn i’r thema (Cymru) yn amlwg oherwydd yr elfennau Cymreig fel yr iaith a datblygu hynny trwy drafod, darllen a gwrando sef brif sgiliau’r MDaPh. Cysylltir y thema gyda’r diben o fod yn ddinasyddion egwyddorol sy’n wybodus am eu diwylliant, iaith a’u gwlad (Llywodraeth Cymru, 2020b). Gwnaeth y diben llywio fy mhroses cynllunio.

Nod y wers yw gwrandio ar lyfr Dringo'r Wyddfa gan Elin Meek a'i ddefnyddio fel sbardun i gyflawni'r dasg o drafod o fewn grwpiau am yr hyn sy'n addas i bacio i ddringo'r Wyddfa. Wrth ddechrau trwy wrando ar y stori bydd y plant yn datblygu'r sgil o wrando a ffocysu, ac ymhellach defnyddio'r hyn a chlywyd fel sbardun. Awgrymir tystiolaeth bod darllen yn uchel i blant o fudd i ddatblygiad iaith a llythrennedd (Isaacs, 2012). Cysylltir i'r hyn sy'n bwysig sy'n nodi sut mae llenyddiaeth yn tanio'r dychymyg ac ysbrydoli creadigrwydd (Llywodraeth Cymru, 2020d). Yn ogystal â hyn, nodir cam gynnydd 2 o'r MDaPh Celfyddydau Mynegiannol bod cydweithio'n datblygu syniadau creadigol (Llywodraeth Cymru, 2020a). Bydd cyfle gyda'r plant i ddefnyddio ei dychymyg wrth esgus pacio ar gyfer dringo'r Wyddfa. Penderfynais ddarparu'r cyfle i blant bod yn greadigol oherwydd mae Bulman (2006) yn argyhoeddedig bod plant yn datblygu trwy fod yn greadigol gydag agwedd bositif tuag at ddefnyddio'r dychymyg. Er hyn, dywed Robinson (2007) bod ysgolion yn lladd creadigrwydd yn hytrach na hybu defnyddio'r dychymyg. Bwriad y dasg yw annog trafodaeth fanwl, darparu'r cyfle i blant mynegi ei barn a chyfle i ddadlau, sy'n gysylltiedig i'r hyn sy'n bwysig; mynegi hunain trwy ieithoedd yn allweddol i gyfathrebu. Yn benodol nodir cam gynnydd 3 y gallu i ymateb i safbwyntiau eraill a strwythuro dadleuon sef craidd y wers yma (Llywodraeth Cymru, 2020d). Ar y cyfan, mae nifer o fuddion o gynnal sesiynau dadlau, megis; datblygu'r sgil o feddwl yn feirniadol, creu cysylltiadau, ddatrys problemau, aeddfedrwydd a hyder (Bellon, 2000). Yn yr un modd, penderfynais droi'r gweithgaredd mewn i dasg grŵp oherwydd bydd weithio a thrafod o fewn grŵp yn gwella'u sgiliau cyfathrebu. Yn ôl Dillon (1984, dyfynnwyd yn Howard-Johnson et al, 1987) mae trafodaethau grŵp yn galluogi prosesau meddwl cymhleth er mwyn cael dealltwriaeth ddyfnach. Mewn cyferbyniad, honna Piaget bod datblygiad yn deillio o archwiliadau annibynnol, lle mae plant yn adeiladu ar wybodaeth eu hunain (McLeod, 2020).

I asesu'r gweithgaredd byddaf yn crwydro o amgylch y dosbarth gan ofyn cwestiynau i annog mwy o drafod neu i ymestyn y sgysiau ymhellach. Disgwyliaf i'r grŵp gallu uwch cyfiawnhau eu dewisiadau a gallu esbonio'n glir pam dewiswyd eitemau penodol pan fyddaf yn cynnig cwestiynau heriol, serch hyn, gofynnaf gwestiynau mwy syml i'r grŵp gallu is (gwelir atodiad 4). Mynna Llywodraeth Cymru (2010b) a Hall (2016) bod nifer o fanteision i gwestiynu, megis gofyn cwestiynau o lefel uchel yn ysgogi disgyblion i archwilio syniadau, creu cysylltiadau a'i helpu i weld 'darlun mawr' y dysgu. Nid yw cwestiynu'n ymwneud â gwirio'r atebion yn unig, ond yn fwy pwysig, i wrando ar atebion a gynigwyd er mwyn deall ble maent yn eu cynnydd ac felly cynllunio ar gyfer y dyfodol (Clarke, 2020). Dywed Cotton (2001, dyfynnwyd gan Simmonds, 2017), bod defnyddio cwestiynau caeedig i adolygu dysgu blaenorol yn gryfder. Ar y llaw arall, darparir cwestiynau agored y rhyddid i blant feddwl a chael atebion mwy dwfn (Simmonds, 2017). Er hyn mynna Paramore (2017, dyfynnwyd yn

Doherty, 2017) bod tuedd o anghydbwysedd gwestiynau, dywed bod gorddibyniaeth ar ofyn cwestiynau dwyn i gof yn ysgolion, felly ddarparir gwybodaeth asesu gyfyngedig. Noda Llywodraeth Cymru (2010b) her arall sef disgyblion anhyderus yn cynnig atebion (Llywodraeth Cymru, 2010b). Er mwyn goresgyn hyn mae angen adeiladu hunanhyder ac ymdrin ag atebion yn effeithiol fel bod lefel yr her yn codi yn hytrach na lefel y straen (Hall, 2016). I godi hyder mae creu amgylchedd croesawgar trwy hyrwyddo parch, empathi, cynhesrwydd ac osgoi negatiffedd yn hanfodol (Coe et al, 2020, t.6). Bydd crwydro a thrafod efo grwpiau yn galluogi i mi arsylwi'r dasg trwy gydol y wers yn lle ofyn cwestiynau ar ddiwedd y sesiwn. Meddylia Fawcett a Watson (2016) bod modd ddysgu llawer gan blant trwy wyllo a gwrando mewn ffordd wylidwus a gwybodus. At hyn, gwelaf ble mae'r disgyblion yn ei dysgu megis a yw'r plant yn cyfrannu syniadau'n hyderus a chydweithio sy'n gysylltiedig i gam gynnydd 3 y dyniaethau sy'n nodi'r gallu i fynegi a thrafod barnau'n glir (Llywodraeth Cymru, 2020a).

Dyniaethau

Dewiswyd y MDaPh yma oherwydd darparir dyniaethau nifer o sgiliau amrywiol i blant megis empathi, dealltwriaeth o'r byd, dadlau ac ystyried barn eraill (Smith, 2015) (gwelir atodiad 2). Hefyd, dyma MDaPh lle mae modd wneud nifer o gysylltiadau trawsgwricwlaidd. Cysylltir y thema i'r Dyniaethau'n berffaith gan nodwyd yn yr hyn sy'n bwysig am archwilio ac annog chwilfrydedd am y byd presennol a gorffennol, felly mae modd edrych ar hanes, tirlun a thraddodiadau Cymru o fewn y thema (Llywodraeth Cymru, 2020c). Nod y wers yw ysgrifennu ac actio allan ymson plentyn o'r Canol Oesoedd yn sôn yn benodol am y Welsh Not. Pwrpas y wers yma yw i blant fod yn greadigol a mynegi ei deimlad am y Welsh Not trwy esgus bod o'r cyfnod. Penderfynais ar y dasg yma oherwydd credaf dyma dasg wych i gyffroi plant am hanes gan gymharu'r gorffennol i'r presennol, sy'n gysylltiedig i'r hyn sy'n bwysig; ymchwilio yn ysbrydoli chwilfrydedd am y gorffennol a dyfodol. Y sgiliau hoffwn i'r plant datblygu yw ei sgiliau ysgrifenedig, i fynegi teimladau, ac ychwanegu gwybodaeth hanesyddol, sy'n gysylltiedig i gam gynnydd 2 a 3 lle sonnir am ystyried teimladau personol ar ôl ystyried tystiolaeth. Penderfynais i gychwyn y wers gyda chlip 'Amser Maith yn ôl', er mwyn i'r plant deall yr hanes cyn cychwyn ar y dasg. Atgyfnertha Bowman (2018) y gwerthfawrogiad athrawon am ddeunyddiau gweledol i gyfarwyddyd ystafell ddosbarth oherwydd eu bod yn annog dysgwyr i wneud cysylltiadau rhwng darnau o wybodaeth, amsugno'r ffeithiau a gweithredu fel cymorth cof. Ymhellach, pwrpas actio'r ymson ar ddiwedd y wers yw rhoi cyfle i'r plant i gyfleu eu gwaith i'r dosbarth a deall teimladau plentyn o'r Canol Oesoedd. Yn ychwanegol, mae cynnal gwersi gweithredol yn annog brwdfrydedd a chymell y disgybl. Mae gan ddysgu trwy brofiad a bod yn weithredol yn y dosbarth y potensial i helpu disgyblion gwneud cysylltiadau dwfn a pharhaol â deunydd cwrs yn

cymharu ag eistedd ac ysgrifennu'n barhaol (Costa, 2014). Tra bod Costa (2018) yn gywir, mae rhaid nodi bod Kijinski (2018) yn dadlau nid yw dysgu trwy brofiad yn fuddiol gan mae'n cymryd plant i ffwrdd o amser hanfodol i ddysgu yn y dosbarth lle gallent ennill mwy o wybodaeth. Er y ddadl yma, pwysleisir pwysigrwydd dysgu trwy brofiad yn Gwricwlwm i Gymru oherwydd darparir profiadau ystod o wybodaeth a sgiliau i ddisgyblion i'w defnyddio mewn cyd-destunau newydd (Llywodraeth Cymru, 2020a).

I asesu'r dasg gofynnaf i'r plant asesu eu cyfoedion ar ddiwedd y wers. Bydd disgwyl i'r plant edrych allan am siarad yn y presennol, ansoddeiriau, teimladau a chyfeiriadau at hanes. Bydd rhaid i'r plant darparu adborth cefnogol ac adeiladol gan osgoi unrhyw iaith negyddol. Disgwylir i'r grŵp gallu uwch defnyddio mwy o eirfa heriol ac amrywiaeth o ddechreuad brawddegau, yn ogystal â chynnwys mwy o wybodaeth hanesyddol soffistigedig. Rhagdybiaf bydd angen mwy o gymorth ar y grŵp gallu is, felly byddaf yn eistedd gyda nhw. Dadleua Bruner bod oedolion yn chwarae rôl weithredol yn cynorthwyo dysgu plant (1978, dyfynnwyd yn McLeod, 2019). Cyhoeddwyd y syniad o 'sgaffaldio' sef rhyngweithiad strwythuredig rhwng oedolyn a phlentyn i gyflawni tasg, a'r pwrpas yw modelu a chymell (McLeod, 2020). Darparir asesu cyfoedion y cymorth i ddisgyblion ddatblygu sgiliau gydol oes a throsglwyddadwy fel cymryd rhan mewn adolygiad beirniadol o waith cyfoedion, cyfleu adborth mewn ffordd gadarnhaol a dysgu i dderbyn adborth (Baker, 2016). Cryfder asesu cyfoedion yw bod y gyfnewidfa mewn iaith mae'r disgyblion eu hunain yn ei defnyddio'n naturiol yn ddealladwy ac oherwydd eu bod nhw'n dysgu trwy gymryd rolau athrawon (Black et al, 2004). Yn ychwanegol, dywed athrawes fel rhan o astudiaeth bod plant yn ymfalchïo yn eu gwaith pan maent yn gwybod bod eu cyfoedion yn asesu'r gwaith (Black et al, 2004). I'r gwrthwyneb, dadleua Double (et al, 2019) bod asesu cyfoedion yn wrthgynhyrchiol, mae'n well i'r dysgwr hunanasesu oherwydd gall disgyblion dangos tuedd neu beidio cymryd y rôl o ddifrif. Er hyn, datblygir plant y sgil i drafod unrhyw anghytundeb ynghylch y marcio yn agored ac aeddfed nes dod i gytundeb (Black et al, 2004).

Iechyd a Lles

Dewisais y MDaPh Iechyd a Lles o ganlyniad i'r pwyslais cynyddol yn ysgolion am wella iechyd corfforol a meddwl plant. Yn dilyn hyn, cydnabyddir gan Estyn (2020b) bod iechyd a lles da yn gwneud cyfraniad hanfodol at berfformiad sefydliadol ac yn helpu unigolion yn yr ysgol a thu hwnt. Cysylltais y thema i'r MDaPh trwy gynllunio gwers am sut i daflu pêl rygbi, bydd y wers yma yn y wers gyntaf o gyfres lle bydd plant yn dysgu'r sgiliau hanfodol (taflu, dal, taclo) i chwarae rygbi, sef chwaraeon cenedlaethol Cymru. Trwy gydol y gyfres o wersi bydd pwyslais ar yr hyn sy'n bwysig lle sonnir am sut mae datblygu iechyd a lles corfforol yn arwain at fuddiannau gydol oes (Llywodraeth Cymru, 2020ch). Mynna Connolly (2018) bod

nifer o sgiliau i ddysgu o'r gwersi yma megis; sut i ddilyn cyfarwyddiadau, delio gyda siom, chwarae fel tîm, hyder a disgyblaeth. Erbyn diwedd y wers bydd y plant yn gallu taflu pêl rygbi yn gywir a datblygu'r nifer o sgiliau rhestrais. Mae'n bwysig cofio bod y plant yn anelu am gam gynnydd 2/3 sy'n sôn am ddefnyddio'r sgiliau a dysgwyd, ymwneud a gweithgareddau corfforol yn rheolaidd, datblygu hyder yn chwaraeon a bod yn ymwybodol o'i gynnydd personol. Agwedd lawn mor bwysig yw i blant symud a chael y cyfle i ymarfer y corff, mae cael y cyfle i gymryd rhan mewn chwaraeon yn cyfrannu at dwf a datblygiad iach (Education Scotland, 2021). Argymhella'r Adran Iechyd (dyfynnwyd gan Intelligent Health, 2017) dylai plant gwneud 60 munud o ymarfer corff y dydd, er gwaethaf mae dros hanner o blant rhwng yr oedrannau 5-15 dim yn cyflawni hyn sy'n siomedig a dylanwad enfawr ar fy nghynllun gwers. Ni fyddaf yn gwahaniaethu yn ystod y gwersi yma oherwydd bydd gallu corfforol, diddordeb mewn chwaraeon a sgiliau echddygol bras pawb yn amrywio ac unigryw. Cred Taylor (2017), bod gwahaniaethu ar sail gallu yn achosi anghydraddoldeb er nad yw'r pwrpas. Er hyn, os mae disgyblion yn gweld taflu pêl rygbi'n anodd mae modd addasu i daflu bagiau ffa sy'n fwy haws. Agwedd pwysig arall yw bod plant yn dysgu'n y tu allan. Pwysleisia White (2014) dylai athrawon ystyried y tu allan yr un mor bwysig a dysgu a datblygu o fewn y dosbarth oherwydd mae'n bwysig i blant i symud, chwarae, profi synhwyrau gwahanol a darganfod. Esiaml o hyn yw, Coleg Dewi Sant (Estyn, 2020a) a'i raglen awyr agored ragorol sydd wrth wraidd bywyd ysgol i feithrin lles ysbrydol, deallusol a chorfforol disgyblion. At ei gilydd, mae'r rhaglen awyr agored yn gwneud cyfraniad helaeth at sgiliau disgyblion, datblygiad personol, iechyd a lles a gellir trosglwyddo yn ôl i'r ystafell ddosbarth (Estyn, 2020a).

I gefnogi cynnydd y disgyblion y bwriad yw defnyddio adborth adeiladol a chefnogol gennyf i drwy gydol y wers i wella arfer ac yn yr un modd eu cymell (Van-den-Bergh et al, 2014). Pan mae adborth yn adeiladol mae'n galluogi i ddisgyblion cymryd rheolaeth dros eu haddysg (Coe et al, 2020). Ar y cyfan, dylai adborth darparu gwybodaeth am yr hyn mae'r disgybl yn llwyddo i wneud a'r hyn sydd angen iddynt wella (Coe et al, 2020). Mae'n bwysig cofio, dylai adborth fod yn sensitif ac yn adeiladol oherwydd mae gan unrhyw asesiad effaith emosiynol ar blant (Grŵp Diwygio Asesu, 2002). Dywed Higgins (2000) er mwyn defnyddio adborth i feithrin cynnydd mae angen drafod yr adborth gyda'r dysgwyr i sicrhau ei bod yn deall. Tynnu sylw arbennig at Ysgol Treganna (Estyn, 2019) fel enghraifft dda o gynnwys disgyblion, gofynnir i'w ddisgyblion am eu mewnbwn i gynllunio ar gyfer gwersi'r dyfodol sy'n codi hunanhyder disgyblion. Hefyd, honna Donaldson (2015), bod angen cynnwys disgyblion yn y broses asesu i alluogi plant i gymryd cyfrifoldeb dros eu dysgu. Gellir hefyd modelu'r weithred gywir yn ogystal â darparu adborth ar lafar er mwyn i'r plant gweld yr hyn sydd

angen iddynt wella. Yn debyg, pwysleisia Vygotsky (1978) y pwysigrwydd o diwtor medrus yn modelu ymddygiadau neu ddarparu cyfarwyddiadau i blentyn.

Casgliad

I grynhoi, er ystyrir yr heriau yn amlwg mae nifer o fuddion i AagD a dyma'r ffordd ymlaen mewn addysg. Nodir digon o dystiolaeth bod AagD yn hanfodol ac yn ddymunol i'r disgyblion gan eu galluogi i feddwl yn ddyfnach, yn ogystal â deall lle maent yn ei dysgu i sicrhau cynnydd (Green, 2017). Yn amlwg, canolbwyntia Cwricwlwm i Gymru (2020a) ar sut mae'r disgybl yn ganolog i'r dysgu, felly bydd symud i ffwrdd o asesu plant ar sail cofio gwybodaeth a ffocysu ar ddatblygiad unigryw pob plentyn yn gam pwysig. Ystyriwch yr effaith negyddol cafwyd arolygon ysgol ar athrawon, nawr meddyliwch sut mae plant yn teimlo pam maent yn cael ei asesu yn bennaf trwy brofion yn lle mwynhau eu plentyndod (Jeffrey a Woods, 1998). Ond, trwy ddefnyddio AagD cafwyd plentyn ei siapio pob dydd a phob gwers (Islam a Musa, 2020). Yn gysylltiedig, mae addysg yn debyg i gylchdro 'Highscope' (2021), lle nid oes disgwyliad i blant wneud cynnydd parhaol a rôl yr athrawon yw cefnogi dysgu ar sail ei datblygiad unigol.

Ar ôl ysgrifennu'r aseiniad hon, edrychaf ymlaen at ychwanegu strategaethau AagD yn fy ngwersi gan fy mod i'n deall ei bwysigrwydd i gynnydd disgyblion. Efallai'r cam nesaf yw i mi geisio cynnwys 4 elfen o AagD yn fy ngwersi yn ystod fy mhrofiad addysgol proffesiynol. Hefyd, credaf dylai athrawon cael ei ail-addysgu i ddeall pwysigrwydd AagD a sut i ychwanegu i'w gwersi'n effeithiol. Fy nharged arall bydd sicrhau bod pawb yn cyflawni eu gorau trwy werthfawrogi a dathlu gwahaniaethau mewn amgylchedd cynhwysol (Hopwood a Defis, 2017). Cysylltir i'r safonau SAC sy'n ddweud, dylid arddangos gwybodaeth a dealltwriaeth am anghenion pob dysgwr wrth gynllunio, paratoi ac addysgu. O ddarparu amgylchedd dysgu cynhwysol lle caiff plant eu gwerthfawrogi, adeiladu ar eu cryfderau ac arbrofi gyda gwahanol strategaethau AagD, bydd cyfle i ddisgyblion wneud cynnydd (Hopwood a Defis, 2017). Dadleua Healy (2011) nad yw blant yn cyflawni pethau ar yr un adeg, gan fod cynnydd pawb yn unigryw a chytunaf. Credaf mai newid arferion addysgu ac asesu yn hanfodol i ddatblygu AagD ymhellach. Ar yr un pryd, mae angen rhoi sylw i ddatblygu asesiad crynodedol i fod yn fwy cynhwysol o'r egwyddorion sy'n llywio asesiad ffurfiannol (Marsh, 2006). I gloi, dywed Llywodraeth Selan Newydd (2017) bod gan bob plentyn potensial arbennig a chytunaf.

Geiriau- 4382

Cyfeirnod

Baker, K. (2016) *Peer review as a Strategy for Improving Students' Writing Process*. Active Learning in Higher Education.

Battista, A. (2019) *5 Reasons Why We Should Teach the Value of Cultural Heritage to High School Students*. Fitchburg State University. Ar gael yn: <<https://culturalheritagethroughimage.omeka.net/5-reasons-why-we-should-teach-the-value-of-cultural-heritage-to-high-school-students>> [Darllenwyd: 12 Mawrth 2021].

Bellon, J. (2000) *A researched-bases justification to debate across the curriculum*. Argumentation and Advocacy.

Black, P. a Wiliam, D. (1998) *Assessment and Classroom Learning*. Llundain: School of Education, King's Collage.

Black, P., Lee, C., Harrison, C. a Marshall, B. (2004) *Working Inside the Black Box: Assessment for Learning in the Classroom*. Llundain: Department of Education and Professional Studies.

Bowman, J. (2018) *Making the Most of Visual Aids*. Edutopia. Ar gael yn: <<https://www.edutopia.org/article/making-most-visual-aids>> [Darllenwyd: 3 Ebrill 2021].

British Academy. (2017) *The Right Skills: Celebrating Skills In The Arts, Humanities And Social Sciences*. Llundain.

Browne, A. (2007) *Teaching and Learning Communication, Language and Literacy*. Llundain: Thousand Oaks.

Bulman, K. (2006) *BTEC First Children's Care, Learning and Development Student Book: Children's Care Learning & Development*. Arg.1af. Heinemann.

Cambridge University. (2015) *Getting started with Assessment for Learning*. Cambridge-community.org.uk. Ar gael yn: <<https://cambridge-community.org.uk/professional-development/gswaff/index.html>> [Darllenwyd: 22 Mawrth 2021].

Clarke, S. (2020) *Formative Assessment: A Summary*. Shirley Clarke Media Ltd. Ar gael yn: <<https://www.shirleyclarke-education.org/what-is-formative-assessment/>> [Darllenwyd: 17 Mawrth 2021].

Coe, R., Rauch, C., Kime, S. a Singleton, D. (2020) *Great Teaching Toolkit Evidence Review*. Cambridge: Evidence Based Education.

Connolly, J. (2018) *Five Skills Children Can Learn From Rugby*. Ukcoaching.org. Ar gael yn: <<https://www.ukcoaching.org/resources/topics/tips/five-skills-children-can-learn-from-rugby>> [Darllenwyd: 26 Mawrth 2021].

Costa, T. (2014) *Learning through experience and teaching strategies outside the classroom at design university studies*. Sbaen: Elsevier LTD.

Dabell, J. (2018) *Re-evaluating the Place for Summative Assessment in the Classroom*. [blog] Maths-No-Problem. Ar gael yn: <<https://mathsnoproblem.com/blog/classroom-assessment/summative-assessment-in-the-classroom/>> [Darllenwyd: 20 March 2021].

Dauncey, M. (2017) *Asesu Ar Gyfer Dysgu Neu Atebolrwydd?*. PIGION. Ar gael yn: <https://pigion.wpcomstaging.com/wp-content/uploads/2017/05/assessment-for-learning-orw1.pdf> [Darllenwyd: 14 Mawrth 2020].

DeLuca, C., Chapman, A., LaPointe-McEwan, D. a Klinger, D. (2018) *Student Perspectives on Assessment for Learning*. Canada: Queen's University.

Doherty, J. (2017) *Skilful Questioning: The Beating Heart Of Good Pedagogy*. Impact.chartered.college. Ar gael yn: <<https://impact.chartered.college/article/doherty-skilful-questioning-beating-heart-pedagogy/>> [Darllenwyd: 11 Mawrth 2020].

Donaldson, G. (2015) *Dyfodol Llwyddiannus: Adolygiad Annibynnol o'r Cwricwlwm a'r Trefniadau Asesu yng Nghymru*. Caerdydd: Hawlfraint y Goron.

Double, K., McGrane, J. a Hopfenbeck, T. (2019) *The Impact of Peer Assessment on Academic Performance: A Meta-analysis of Control Group Studies*. Education Psychology Review

Dunn, K. a Mulvenon, S. (2009) *A Critical Review of Research on Formative Assessment: The Limited Scientific Evidence of the Impact of Formative Assessment in Education*. Arkansas: Practical Assessment, Research & Evaluation.

Education Scotland. (2016) *David Wiliam: Formative Assessment*. [fideo] Ar gael yn: <<https://www.youtube.com/watch?v=sYdVe5O7KBE>> [Darllenwyd: 13 Mawrth 2020].

Education Scotland. (2021) *Curriculum for Excellence: Health and Wellbeing*. Scotland: Scottish Government.

Estyn. (2018) *Asesu ar gyfer Dysgu a Medrau Meddwl*. Estyn.llyw.cymru. Ar gael yn: <<https://www.estyn.llyw.cymru/arfer-ffeithiol/asesu-ar-gyfer-dysgu-medrau-meddwl>> [Darllenwyd: 16 Mawrth 2021].

Estyn. (2019) *Defnyddio Llais Y Disgybl I Lunio Dysgu*. Estyn.llyw.cymru. Ar gael yn: <https://www.estyn.llyw.cymru/arfer-ffeithiol/defnyddio-llais-y-disgybl-i-lunio-dysgu?_ga=2.244313030.210650784.1607362621-1056387457.1607362621> [Darllenwyd: 7 Mawrth 2021].

Estyn. (2020a) *Developing an outdoor education programme*. Estyn.gov.wales. Ar gael yn: <<https://www.estyn.gov.wales/effective-practice/developing-outdoor-education-programme>> [Darllenwyd: 26 Mawrth 2021].

Estyn. (2020b) *Polisi Iechyd a Lles*. Estyn.llyw.cymru. Ar gael yn: <https://www.estyn.llyw.cymru/system/files/2020-07/Health%2520and%2520Wellbeing%2520Policy%2520-%2520cy.pdf> [Darllenwyd: 26 Mawrth 2021].

Fawcett, M. a Watson, D. (2016) *Learning Through Child Observation*. Llundain: Jessica Kingsley Publishers.

Green, R. (2017) *A Critical Analysis of the Design and Implementation of Formative Assessment*. ERIC.

Greenstein, L. (2010) Chapter 1: The Fundamentals of Formative Assessment. yn: *What Teachers Really Need to Know About Formative Assessment*. Alexandria: ASCD

Grŵp Diwygio Asesu. (2002) *Asesu ar gyfer Dysgu: 10 egwyddor*. ACCAC.

GWE. (2019) *Defnydd Effeithiol o Asesu ar gyfer Dysgu i Leihau Baich Gwaith*. GwE. Ar gael yn: <<https://www.gwegogledd.cymru/digwyddiadau/defnydd-effeithiol-o-asesu-ar-gyfer-dysgu-i-leihau-baich-gwaith/>> [Darllenwyd: 22 Mawrth 2021].

Hall, G. (2016) *The Importance Of Questioning*. Gary Hall. Ar gael yn: <<https://garyhall.org.uk/importance-of-questioning.html>> [Darllenwyd: 17 Mawrth 2020].

Healy, J. (2011) *Different Learners: Identifying, Preventing, and Treating Your Child's Learning Problems*. Efrog Newydd: Simon and Schuster.

Heritage, M. (2008) *Learning Progressions: Supporting Instruction and Formative Assessment*. Washington DC: Council of Chief State School Officers.

Higgins, R. (2000) *"Be more critical!": Rethinking Assessment Feedback*. School of Cultural Studies; Sheffield Hallam University.

Highscope. (2021) *Active Learning Curriculum*. [blog] HighScope. Ar gael yn: <<https://highscope.org/our-practice/curriculum/>> [Darllenwyd: 18 Mawrth 2021].

Hopwood, M. a Defis, N. (gol.) (2017) *Llawlyfr Darpar-Athrawon Cymru*. Caerfyrddin: Yr Athrofa. [llawlyfr mewnol].

Howard-Johnston, J. Markle, G. a Haley-Oliphant, A. (1987) *What Research Says: — About Questioning in the Classroom*. Middle School Journal.

Intelligent Health. (2017) *Movement is Life - Dr William Bird*. [fideo] Ar gael yn: <<https://www.youtube.com/watch?v=Tyhd9BwINxg>> [Darllenwyd: 26 March 2021].

Isaacs, D. (2012) *Reading to Children*. Melbourne: Journal of Paediatrics and Child Health.

Islam, M. a Musa, M. (2020) *The Problems That Teachers Face in Applying Formative Assessment in The Classroom*. International Journal of Scientific & Technology Research.

Jeffrey, B. a Woods, P. (1998) *Testing Teachers: The Effect Of School Inspections On Primary Teachers*. Llundain: Falmer Press.

Jones, C. (2005) *Assessment for Learning*. Llundain: Learning and Skills Development Agency.

Kijinski, J. (2018) *Why Experiential Learning Often Isn't As Good As Classroom Learning*. Insidehighered.com. Ar gael yn: <<https://www.insidehighered.com/views/2018/01/08/why-experiential-learning-often-isnt-good-classroom-learning-opinion>> [Darllenwyd: 10 Mawrth 2021].

Llywodraeth Cymru. (2010a) *Pam Y Mae Angen Datblygu Meddwl Ac Asesu Ar Gyfer Dysgu Yn Yr Ystafell Ddosbarth?*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru.

Llywodraeth Cymru. (2010b) *Sut I Ddatblygu Meddwl Ac Asesu Ar Gyfer Dysgu Yn Yr Ystafell Ddosbarth*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru.

Llywodraeth Cymru. (2020) *Cefnogi Cynnydd Dysgwyr: Canllawiau Asesu*. HWB. Ar gael yn: <<https://hwb.gov.wales/cwricwlwm-i-gymru/cefnogi-cynnydd-dysgwyr-canllawiau-asesu>> [Darllenwyd: 12 Mawrth 2021].

Llywodraeth Cymru. (2020a) *Canllawiau Cwricwlwm i Gymru*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru.

Llywodraeth Cymru. (2020b) *Datblygu Gweledigaeth ar gyfer Dylunio Cwricwlwm*. Hwb.gov.wales. Ar gael yn: <<https://hwb.gov.wales/cwricwlwm-i-gymru/cynllunio-eich-cwricwlwm/datblygu-gweledigaeth-ar-gyfer-dylunio-cwricwlwm/#cynllunio-cwricwlwm-a'r-pedwar-diben>> [Darllenwyd: 12 Mawrth 2021].

Llywodraeth Cymru. (2020c) *Dyniaethau*. Hwb.gov.wales. Ar gael yn: <<https://hwb.gov.wales/cwricwlwm-i-gymru/ieithoedd-llythrennedd-a-chyfathrebu/disgrifiadau-dysgu/>> [Darllenwyd: 23 Mawrth 2021].

Llywodraeth Cymru. (2020ch) *Iechyd a Lles*. Hwb.gov.wales. Ar gael yn: <<https://hwb.gov.wales/cwricwlwm-i-gymru/ieithoedd-llythrennedd-a-chyfathrebu/disgrifiadau-dysgu/>> [Darllenwyd: 23 Mawrth 2021].

Llywodraeth Cymru. (2020d) *Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu*. Hwb.gov.wales. Ar gael yn: <<https://hwb.gov.wales/cwricwlwm-i-gymru/ieithoedd-llythrennedd-a-chyfathrebu/disgrifiadau-dysgu/>> [Darllenwyd: 23 Mawrth 2021].

Llywodraeth Selan Newydd. (2017) *Te Whāriki - Early Childhood Curriculum*. Thorndon Wellington: Ministry of Education New Zealand.

Marsh, C. (2006) *Critical Analysis of the Use of Formative Assessment*. Hong Kong: APERA Conference.

Marsh, C. (2007) *A Critical Analysis of the Use of Formative Assessment in Schools*. Efrog Newydd: Educational Research for Policy and Practice.

McLeod, S. (2019) *Bruner - Learning Theory in Education*. Simplypsychology.org. Ar gael yn: <https://www.simplypsychology.org/bruner.html> [Darllenwyd: 18 Mawrth 2021].

McLeod, S. (2020) *Lev Vygotsky's Sociocultural Theory*. Simplypsychology.org. Ar gael yn: <<https://www.simplypsychology.org/vygotsky.html>> [Darllenwyd: 24 Mawrth 2021].

NFER. (2018) *Brushing up on assessment: Assessment for learning*. Nfer.ac.uk. Ar gael yn: <https://www.nfer.ac.uk/media/3094/assessment_for_learning.pdf> [Darllenwyd: 18 Mawrth 2021].

Ninomiya, S. (2016) *The Possibilities and Limitations of Assessment for Learning: Exploring the Theory of Formative Assessment and the Notion of "Closing the Learning Gap"*. Japan: Wakayama University Education Studies.

Richardson, H. (2012) *Exam Pressure 'Undermining Teacher's Integrity'*. BBC News. Ar gael yn: <<https://www.bbc.co.uk/news/education-17564311>> [Darllenwyd: 31 Mawrth 2021].

Robinson, K. (2007) *Do Schools Kill Creativity?* [fideo]. TED TALK. Ar gael yn: <https://www.youtube.com/watch?v=iG9CE55wbtY> [Darllenwyd: 25 Mawrth 2021]

Simmonds, M. (2017) *The Importance of Questioning*. Class Teaching. Ar gael yn: <<https://classteaching.wordpress.com/2017/01/19/the-importance-of-questioning/>> [Darllenwyd: 23 Mawrth 2020].

Smith, R. (2015) *Educational Research: The Importance of the Humanities*. USA: Malden, Educational theory.

Taylor, S. (2017) *Contested Knowledge: A Critical Review of the Concept of Differentiation in Teaching and Learning*. Warwick: Journal of Education.

Van den Bergh, L. Ros, A. a Beijaard, D. (2014) *Improving Teacher Feedback During Active Learning: Effects of a Professional Development Program*. American Educational Research Journal.

Voelkel, S. (2013) *Combining the Formative with the Summative: The Development of a Two-stage Online Test to Encourage Engagement and Provide Personal Feedback in Large Classes*. Liverpool: School of Life Sciences, University of Liverpool.

Vygotsky, L. (1978) *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge. MA: Harvard University Press.

Wagner, S. (2015) *Importance of Summative Assessment*. [blog] Naiku. Ar gael yn: <<https://www.naiku.net/naiku-coach/importance-of-summative-assessment/>> [Darllenwyd: 20 Mawrth 2021].

White, J. (2014) *Playing and Learning Outdoors*. 2il Arg. Llundain: Routledge.

Williams, K. (2017) *Datganiad Ysgrifenedig gan Lywodraeth Cymru: Asesu ar gyfer Dysgu*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru.

Zook, C. (2017) *Formative Vs. Summative Assessments: What's The Difference?*. Aeseducation.com. Ar gael yn: <<https://www.aeseducation.com/blog/formative-vs.-summative-assessments-what-do-they-mean>> [Darllenwyd: 15 Mawrth 2020].

Atodiad

Atodiad 1- Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu

Cynllun Gwers ar gyfer Aseiniad ECAD5008

Darpar Athro	Ffion Hann-Jones	Dosbarth:	Blwyddyn 4
Maes Dysgu a Phrofiad neu Bwnc	Ieithoedd, llythrennedd a chyfathrebu.	Dyddiad:	12.04.21
Ffocws Gwers:	Datblygu sgiliau llafar a gwranddo- ar ôl darllen y stori 'Dringo'r Wyddfa', byddaf yn darparu'r sefyllfa yma i'r plant, 'rydych chi'n mynd i gerdded i gopa'r Wyddfa, beth sydd angen arnoch?'. Bydd y plant yn trafod fel grŵp yr 8 eitem hanfodol.		
Cysylltiadau ystyrion â'r Cwricwlwm (Beth sy'n bwysig datganiadau & camau dilyniant)	Mae mynegi ein hunain drwy ieithoedd yn allweddol i gyfathrebu. <u>Cam cynnydd 2:</u> - Rwy'n gallu siarad yn glir, gan amrywio mynegiant ac ystumiau er mwyn cyfathrebu fy syniadau. - Rwy'n gallu esbonio gwybodaeth a rhannu syniadau, barn a theimladau gan ddefnyddio geirfa berthnasol. - Rwy'n gallu cyfathrebu gan ddefnyddio geirfa sy'n gynyddol amrywiol ac yn gynyddol fanwl gywir. - Rwy'n gallu gofyn ac ateb cwestiynau a chyfnwedd syniadau a gwybodaeth. - Rwy'n gallu defnyddio iaith lafar at wahanol ddibenion. <u>Cam cynnydd 3:</u> - Rwy'n gallu ymateb i safbwyntiau pobl eraill, gan ymofyn eglurhad, strwythuro dadleuon, crynhoi ac esbonio'r hyn rwyf wedi'i glywed, ei ddarllen neu'i weld. - Rwy'n gallu rhyngweithio gydag eraill, siarad ac ysgrifennu am fy meddyliau, teimladau a barn, gan ddangos empathi a pharch. - Rwy'n gallu addasu a thrin iaith a gwneud dewisiadau priodol ynghylch geirfa, iaith idiomatig a chystrawen er mwyn mynegi fy hun yn rhugl ac eglur. Mae llenyddiaeth yn tanio'r dychymyg ac yn ysbrydoli creadigrwydd <u>Cam cynnydd 2:</u> - Rwy'n gallu defnyddio fy nychymyg i ymateb i lenyddiaeth a'i haddasu i greu fy ngwaith fy hun. - Rwy'n gallu ymateb i'r hyn rwy'n ei glywed, ei ddarllen a'i weld, gan ofyn cwestiynau a dangos fy nealltwriaeth. <u>Cam cynnydd 3:</u> - Rwy'n gallu cynnig sylwadau ar lenyddiaeth a gwneud cysylltiadau rhwng yr hyn rwy'n ei glywed, ei ddarllen a'i weld. - Rwy'n gallu defnyddio'r hyn rwy'n ei wybod am arddulliau ysgrifennu a nodweddion gwahanol genres llenyddol er mwyn creu fy ngwaith fy hun.		

Cysylltiadau ystyrion â: Chyfrifoldebau trawsgwricwlaidd	Celfyddydau mynegiannol Mae creu yn cyfuno sgiliau gwybodaeth, gan dynnu ar y synhwyrau, ysbrydoliaeth a'r dychymyg. <u>Cam cynnydd 2:</u> - Rwy'n gallu creu fy nyluniadau fy hun, ac rwy'n gallu gweithio ar y cyd gydag eraill i ddatblygu syniadau creadigol. <u>Cam cynnydd 3:</u> - Rwy'n gallu cyfuno fy ngwybodaeth, profiad a dealltwriaeth i gynllunio a chyfleu fy ngwaith creadigol ar gyfer ystod o gynulleidfaoedd, dibenion a chanlyniadau. Dyniaethau Mae digwyddiadau a phrofiadau dynol yn gymleth a chânt eu hamgyffred, eu dehongli a'u cynrychioli mewn gwahanol ffyrdd. <u>Cam cynnydd 2:</u> - Rwy'n gallu cydnabod ac esbonio bod fy marn i, a barn pobl eraill, yn werthfawr. - Rwy'n gallu llunio a mynegi barn am rywbeth sy'n bwysig i mi gan ystyried fy syniadau a'm teimladau fy hun yn ogystal â rhai pobl eraill. <u>Camau cynnydd 3:</u> - Rwy'n gallu ffurfio, mynegi a thrafod fy marn fy hun ar ystod o faterion, ar ôl ystyried tystiolaeth a safbwyntiau pobl eraill.
Targedau Personol (Cysylltiedig â SAC ac wedi eu nodi mewn adolygiad wythnosol) - Mae'r darpar athro'n arddangos gwybodaeth am anghenion pob dysgwr, a dealltwriaeth o'r anghenion hynny, wrth gynllunio, paratoi ac addysgu. Hefyd, wrth wneud hyn, mae'n sicrhau mai'r pedwar diben sy'n llywio profiadau dysgu. - Mae'r darpar athro'n arddangos dealltwriaeth o sut mae dysgu'n datblygu fesul tipyn, gam wrth gam ac wrth fynd heibio gan adeiladu ar brofiadau blaenorol a'r hyn a ddysgwyd o'r blaen. Mae yna'n cynllunio ar gyfer cynnydd yn seiliedig ar hyn.	
Amcanion Dysgu (ffocws ar ddysgu – defnyddio geirfa ddealladwy): Bydd disgyblion yn dysgu i wneud y canlynol: - Defnyddio'r llyfr 'Dringo'r Wyddfa' fel sbardun. - Trafodaeth grŵp yn dadlau pa 8 eitem i bacio - Y gallu i gydweithio. - Mynegi barn a chyfiawnhau'r dewisiadau.	
Meini Prawf Llwyddiant (wedi eu cysylltu'n glir â phob Amcan Dysgu ac yn gysylltiedig â phroses a/neu gynnyrch dysgu) - Cydweithio i benderfynu ar 8 eitem i bacio. - Mynegi barn a chyfiawnhau eich dewisiadau. - Defnyddio sgiliau rhesymu a chreadigol.	Asesu Dysgu'r Disgyblion Tystiolaeth (Beth sydd gan y dysgwyr i'w ddweud/ysgrifennu/gwneud/cynhyrchu i ddangos yr hyn a ddysgir) - Mynd o gwmpas y dosbarth yn cwestiynu'r disgyblion; - Pam dewiswyd? - Beth os oedd rhaid cymryd 2 eitem allan pa eitemau a pham?

Amser	Gweithgareddau/Methodoleg/Cysyniadau Allweddol (Rôl yr Athro – gan gynnwys pwyntiau dysgu allweddol, strategaethau gwahaniaethu a chwestiynau allweddol)	Tasgau Disgyblion (Rôl disgyblion – gan gynnwys strategaethau gwahaniaethu, ymgysylltu ag asesu ffurfiannol a gwaith cartref)	Adnoddau (Gan gynnwys gofyniad lechyd a Diogelwch)
Cyfnod agoriadol (gyda chysylltiadau â dysgu blaenorol)	- Darlennu llyfr 'Dringo'r Wyddfa'. Gofyn cwestiynau am y clawr ac annog trafodaeth am y stori. - Byddaf yn dangos enghraifft o fag â chwmpwl o eitemau. - Wedyn byddaf yn darparu'r sefyllfa-'rydych chi'n mynd i gerdded i gopa'r Wyddfa, beth sydd angen arnoch?'.	- Gwrando ar y stori. - Cyfrannu i drafodaeth dosbarth.	- Llyfr 'Dringo'r Wyddfa'. - Enghraifft o fy mag i.
Addysgu a Dysgu Craidd	Mynd o gwmpas y grwpiau a gofyn cwestiynau i ymestyn y drafodaeth ac annog ystyriaeth bellach.	Trafodaethau grŵp am yr 8 eitem hanfodol i fynd i ddringo'r Wyddfa. - Dadlau. - Mynegi barn. - Rhesymu. - Trafod. - Cydweithio. - Nodi lawr syniadau ar bapur. - Gwrando ac ystyried barn aelodau eraill y grŵp. Disgwyliad i'r grŵp gallu is i ddefnyddio brawddegau a rhesymau syml. Grŵp gallu uwch; ehangu ar ei atebion, esbonio a chyflawnhau'r rhesymau, trafodaethau aeddfed.	- Tudalen A3 i nodi syniadau. - Ardal o flaen y dosbarth gyda eitemau e.e boots, pecyn bwyd
Sesiwn Gloi	Gofyn i bob grŵp i siarad am ei drafodaeth, ei dewisiadau a pham dewiswyd.	Cyfle i'r disgyblion rhannu ei syniadau a barnau i weddill y dosbarth gan gyflawnhau pam dewiswyd.	Y gadair goch.

Cynllun Gwers ar gyfer Aseiniad ECAD5008

Darpar Athro	Ffion Hann-Jones	Dosbarth:	Blwyddyn 4
Maes Dysgu a Phrofiad neu Bwnc	Dyniaethau.	Dyddiad:	12.04.21
Ffocws Gwers:	Ysgrifennu ac actio allan ymson o blentyn yn y Canol Oesoedd yn sôn am y Welsh Not.		
Cysylltiadau ystyrlon â'r Cwricwlwm (Beth sy'n bwysig datganiadau & camau dilyniant)	Mae digwyddiadau a phrofiadau dynol yn gymhleth a chânt eu hamgyffred, eu dehongli a'u cynrychioli mewn gwahanol ffyrdd. <u>Cam cynnydd 2:</u> - Rwy'n gallu cydnabod ac esbonio bod fy marn i, a barn pobl eraill, yn werthfawr. - Rwy'n gallu llunio a mynegi barn am rywbeth sy'n bwysig i mi gan ystyried fy syniadau a'm teimladau fy hun yn ogystal â rhai pobl eraill. <u>Cam cynnydd 3:</u> - Rwy'n gallu ffurfio, mynegi a thrafod fy marn fy hun ar ystod o faterion, ar ôl ystyried tystiolaeth a safbwyntiau pobl eraill. Mae ymholi, archwilio ac ymchwilio yn ysbrydoli chwilfrydedd am y byd, ei orffennol, ei bresennol a'u ddyfodol. <u>Cam cynnydd 2:</u> - Rwy'n gallu cyflwyno, mewn amrywiol ffyrdd, yr hyn rwyf wedi'i ddarganfod, a dod i gasgliadau syml. <u>Cam cynnydd 3:</u> - Rwy'n gallu cyflwyno fy nghanfyddiadau mewn amrywiol ffyrdd, gan ddod i gasgliadau a barn yn seiliedig ar y dystiolaeth a ddefnyddiwyd. Mae cymdeithasau dynol yn gymhleth ac yn amrywiol, ac maen nhw'n cael eu llywio gan weithredoedd a chredoau pobl. <u>Cam cynnydd 2:</u> - Rwy'n gallu adnabod pethau tebyg a gwahanol ym mywydau pobl, yn y gorffennol a'r presennol. <u>Cam cynnydd 3:</u> - Rwy'n gallu disgrifio ac esbonio pethau tebyg a gwahanol ym mywydau pobl, yn y gorffennol a'r presennol.		
Cysylltiadau ystyrlon â: Chyfrifoldebau trawsgwricwlaidd	Celfyddydau mynegiannol Mae creu yn cyfuno sgiliau gwybodaeth, gan dynnu ar y synhwyrau, ysbrydoliaeth a'r dychymyg. <u>Cam cynnydd 2:</u> Rwy'n gallu creu fy nyluniadau fy hun, ac rwy'n gallu gweithio ar y cyd gydag eraill i ddatblygu syniadau creadigol. <u>Cam cynnydd 3:</u>		

	- Rwy'n gallu cyfuno fy ngwybodaeth, profiad a dealltwriaeth i gynllunio a chyfleu fy ngwaith creadigol ar gyfer ystod o gynulleidfaoedd, dibenion a chanlyniadau. <u>Ieithoedd, llythrennedd a chyfathrebu</u> Mae mynegi ein hunain drwy ieithoedd yn allweddol i gyfathrebu. <u>Cam cynnydd 2:</u> - Rwy'n gallu esbonio gwybodaeth a rhannu syniadau, barn a theimladau gan ddefnyddio geirfa berthnasol. - Rwy'n gallu ysgrifennu'n ddarllenadwy. - Rwy'n gallu trefnu fy ngwaith ysgrifennu i ddilyn yn rhesymegol. - Rwy'n gallu ysgrifennu gan ddefnyddio geirfa sy'n gynyddol ddychmygus, amrywiol a manwl gywir. <u>Cam cynnydd 3:</u> - Rwy'n gallu ymateb i safbwyntiau pobl eraill, gan ymofyn eglurhad, strwythuro dadleuon, crynhoi ac esbonio'r hyn rwyf wedi'i glywed, ei ddarllen neu'i weld. - Rwy'n gallu rhyngweithio gydag eraill, siarad ac ysgrifennu am fy meddyliau, teimladau a barn, gan ddangos empathi a pharch. - Rwy'n gallu addasu a thrin iaith a gwneud dewisiadau priodol ynghylch geirfa, iaith idiomatig a chystawen er mwyn mynegi fy hun yn rhugl ac eglur. Mae llenyddiaeth yn tanio'r dychymyg ac yn ysbrydoli creadigrwydd <u>Cam cynnydd 2:</u> - Rwy'n gallu defnyddio fy nychymyg i ymateb i lenyddiaeth a'i haddasu i greu fy ngwaith fy hun. <u>Cam cynnydd 3:</u> - Rwy'n gallu cynnig sylwadau ar lenyddiaeth a gwneud cysylltiadau rhwng yr hyn rwy'n ei glywed, ei ddarllen a'i weld. - Rwy'n gallu defnyddio'r hyn rwy'n ei wybod am arddulliau ysgrifennu a nodweddion gwahanol genres llenyddol er mwyn creu fy ngwaith fy hun.
Targedau Personol (Cysylltiedig â SAC ac wedi eu nodi mewn adolygiad wythnosol) - Mae'r darpar athro'n arddangos gwybodaeth am anghenion pob dysgwr, a dealltwriaeth o'r anghenion hynny, wrth gynllunio, paratoi ac addysgu. Hefyd, wrth wneud hyn, mae'n sicrhau mai'r pedwar diben sy'n llywio profiadau dysgu. - Mae'r darpar athro'n arddangos dealltwriaeth o sut mae dysgu'n datblygu fesul tipyn, gam wrth gam ac wrth fynd heibio gan adeiladu ar brofiadau blaenorol a'r hyn a ddysgwyd o'r blaen. Mae yna'n cynllunio ar gyfer cynnydd yn seiliedig ar hyn.	
Amcanion Dysgu (ffocws ar ddysgu – defnyddio geirfa ddealladwy): Bydd disgyblion yn dysgu i wneud y canlynol: - Gwyllo clip 'Amser Maith Maith Yn Ôl (cyfres 2018 ar BBC iPlayer- S4C) am Ysgol Oes Fictoria i ennyn gwybodaeth gefndirol ac fel sbardun. - Ysgrifennu ymson yn esgus i fod yn blentyn o ysgol Oes Fictoria- mynegi teimladau a meddyliau a siarad yn y bresennol.	

- Asesu cyfoedion- edrych am deimladau clir.

Meini Prawf Llwyddiant (wedi eu cysylltu'n glir â phob Amcan Dysgu ac yn gysylltiedig â phroses a/neu gynnyrch dysgu)	Asesu Dysgu'r Disgyblion Tystiolaeth (Beth sydd gan y dysgwyr i'w ddweud/ysgrifennu/gwneud/cynhyrchu i ddangos yr hyn a ddysgir)
• Cynnwys emosiynau, teimladau a meddyliau. • Cynnwys gwybodaeth hanesyddol- o'r clip fideo neu ymchwil ar yr iPad. • Siarad yn y presennol.	Asesu cyfoedion; - Edrych am siarad yn y presennol, emosiynau, teimladau, cyfeiriadau at hanes. - Adborth ar lafar i'r partner a hefyd nodi lawr ar ffurf dwy seren a dymuniad.

Amser	Gweithgareddau/Methodoleg/Cysyniadau Allweddol (Rôl yr Athro – gan gynnwys pwyntiau dysgu allweddol, strategaethau gwahaniaethu a chwestiynau allweddol)	Tasgau Disgyblion (Rôl disgyblion – gan gynnwys strategaethau gwahaniaethu, ymgysylltu ag asesu ffurfiannol a gwaith cartref)	Adnoddau (Gan gynnwys gofyniad lechyd a Diogelwch)
Cyfnod agoriadol (gyda chysylltiadau â dysgu blaenorol)	• Dangos clip 'Amser maith maith yn ôl' (cyfres 2018 ar BBC iPlayer- S4C) am Ysgol Oes Fictoria i ennyn gwybodaeth gefndirol ac fel sbardun. • Cynnal trafodaeth dosbarth am y fath o deimladau bydd plant y cyfnod yn teimlo. • Esgus mynd nôl mewn amser mewn 'time machine'- (cerddoriaeth, cael y plant i sefyll lawn a throi, darlun ar y sgrin).	• Gwyllo'r clip. • Cyfrannu at drafodaeth y dosbarth a gwrando ar gyd-ddisgyblion.	• Bwrdd rhyngweithiol.
Addysgu a Dysgu Craidd	• Mynd o gwmpas y dosbarth yn dosbarthu taflenni geirfa. • Darparu cymorth. • Taflenni gwybodaeth fras.	• Ysgrifennu ymson yn mynegi teimladau tuag at y Welsh Not. • Gwahanol daflenni geirfa i'r grwpiau gallu gwahanol; geirfa/idiomau/dechreuadau brawddeg. • Mwy o eirfa heriol ac amrywiaeth o ddechreuadau brawddeg a berfau i'r grŵp gallu uwch. • Hefyd mae disgwyliad i'r grŵp gallu uwch cynnwys mwy o wybodaeth hanesyddol fanwl. • Bydd angen cymorth ychwanegol ar y grŵp gallu is yn enwedig wrth ffurfio brawddegau, ychwanegu hanes yn y manau perthnasol a rhestr o deimladau.	• Taflenni geirfa. • Llyfrau dosbarth. • iPad ar gyfer ymchwil.

Sesiwn Gloi	Darparu cynllun marcio; • Cynnwys teimladau a meddyliau. • Siarad yn y presennol. • Cynnwys gwybodaeth hanesyddol.	• Darllen/actio allan i gyd-ddisgyblion. • Asesu cyfoedion- dilyn y canllawiau marcio a darparu dwy seren a dymuniad. • Sicrhau bod yr adborth yn adeiladol a chefnogol.	• Cynllun marcio. • Llyfr dosbarth.

Atodiad 3- Iechyd a Lles

Cynllun Gwers ar gyfer Aseiniad ECAD5008

Darpar Athro	Ffion Hann-Jones	Dosbarth:	Blwyddyn 4
Maes Dysgu a Phrofiad neu Bwnc	Iechyd a lles.	Dyddiad:	12.04.21
Ffocws Gwers:	Gwers rygbi- yn ffocysgu ar sgiliau daflu'r pêl.		
Cysylltiadau ystyrion â'r Cwricwlwm (Beth sy'n bwysig datganiadau & camau dilyniant)	Mae datblygu iechyd a lles y corff yn arwain at fuddiannau gydol oes. <u>Cam cynnydd 2</u> - Rwy'n gallu defnyddio a gwella sgiliau symud sylfaenol mewn sefyllfaoedd cyfarwydd ac anghyfarwydd. - Rwy'n gallu ymateb yn greadigol a dychmygus i anogaeth. Mae gen i'r hyder a'r ysgogiad i ddyfalbarhau wrth wynebu heriau corfforol. <u>Cam cynnydd 3</u> - Rwy'n gallu datblygu a chymhwyso ystod o sgiliau mewn sefyllfaoedd cyfarwydd, anghyfarwydd a chyfnewidiol, gan archwilio gofod yn greadigol mewn ymateb i amrywiaeth o symbyliadau. - Rwy'n gallu ysgogi fy hun i ymwneud â gweithgareddau corfforol cyson a chwaraeon yn hyderus, ac rwy'n ymwybodol o'm cynnydd fy hun.		
Cysylltiadau ystyrion â: Chyfrifoldebau trawsgwricwlaidd	<u>Ieithoedd, llythrennedd a chyfathrebu</u> Mae mynegi ein hunain drwy ieithoedd yn allweddol i gyfathrebu. <u>Cam cynnydd 2:</u> - Rwy'n gallu siarad yn glir, gan amrywio mynegiant ac ystumiau er mwyn cyfathrebu fy syniadau. - Rwy'n gallu cyfathrebu gan ddefnyddio geirfa sy'n gynyddol amrywiol ac yn gynyddol fanwl gywir. - Rwy'n gallu defnyddio iaith lafar at wahanol ddibenion. <u>Cam cynnydd 3:</u> - Rwy'n gallu ymateb i safbwyntiau pobl eraill, gan ymofyn eglurhad, strwythuro dadleuon, crynhoi ac esbonio'r hyn rwyf wedi'i glywed, ei ddarllen neu'i weld. - Rwy'n gallu rhyngweithio gydag eraill, siarad ac ysgrifennu am fy meddyliau, teimladau a barn, gan ddangos empathi a pharch. - Rwy'n gallu addasu a thrin iaith a gwneud dewisiadau priodol ynghylch geirfa, iaith idiomatig a chystrawen er mwyn mynegi fy hun yn rhugl ac eglur.		
Targedau Personol (Cysylltiedig â SAC ac wedi eu nodi mewn adolygiad wythnosol) - Mae'r darpar athro'n arddangos gwybodaeth am anghenion pob dysgwr, a dealltwriaeth o'r anghenion hynny, wrth gynllunio, paratoi ac addysgu. Hefyd, wrth wneud hyn, mae'n sicrhau mai'r pedwar diben sy'n llywio profiadau dysgu. - Mae'r darpar athro'n arddangos dealltwriaeth o sut mae dysgu'n datblygu fesul tipyn, gam wrth gam ac wrth fynd heibio gan adeiladu ar brofiadau blaenorol a'r hyn a ddysgwyd o'r blaen. Mae yna'n cynllunio ar gyfer cynnydd yn seiliedig ar hyn.			

Amcanion Dysgu (ffocws ar ddysgu – defnyddio geirfa ddealladwy):
Bydd disgyblion yn dysgu i wneud y canlynol: - Dysgu sut i daflu'r bêl rygbi yn gywir- defnyddio'r cardiau cymorth i wneud hyn. - Cyd-weithio'n effeithiol- helpu gilydd a rhoi adborth cefnogol. - Deryn adborth o'r athrawes a ffrindiau er mwyn gwella'r weithred. - Chwarae gêm rygbi i ddefnyddio'r hyn a dysgwyd.

Meini Prawf Llwyddiant (wedi eu cysylltu'n glir â phob Amcan Dysgu ac yn gysylltiedig â phroses a/neu gynnyrch dysgu)	Asesu Dysgu'r Disgyblion Tystiolaeth (Beth sydd gan y dysgwyr i'w ddweud/ysgrifennu/gwneud/cynhyrchu i ddangos yr hyn a ddysgir)
- Darganfod man ddiogel ac addas i ymarfer- digon o le, bod plant eraill ddim yn rhy agos, llawr yn addas. - Gweithio gyda phartner neu o fewn grŵp i ymarfer sgiliau taflu gan ddarparu adborth cefnogol i'w gilydd. - Defnyddio'r cardiau cymorth i wybod sut i daflu pêl rygbi yn gywir. - Parhau i ymarfer i feistrolï'r sgil. - Defnyddio'r hyn a dysgwyd i chwarae gêm fach rygbi gan ganolbwyntio ar y sgiliau taflu.	- Adborth cefnogol- cadw draw o eirfa negyddol ac annog y disgyblion trwy ddarparu adborth cadarnhaol ac adeiladol. - Modelu'r weithred, neu ofyn i aelod o'r dosbarth i ddangos sut i'w wneud.

Amser	Gweithgareddau/Methodoleg/Cysyniadau Allweddol (Rôl yr Athro – gan gynnwys pwyntiau dysgu allweddol, strategaethau gwahaniaethu a chwestiynau allweddol)	Tasgau Disgyblion (Rôl disgyblion – gan gynnwys strategaethau gwahaniaethu, ymgysylltu ag asesu ffurfiannol a gwaith cartref)	Adnoddau (Gan gynnwys gofyniad lechyd a Diogelwch)
Cyfnod agoriadol (gyda chysylltiadau â dysgu blaenorol)	- Gwers gyntaf o'r thema 'rygbi' o fewn wersi chwaraeon/lechyd a lles. - Cychwyn y wers trwy fodelu'r weithred o daflu pêl rygbi yn gywir. - Wedyn darparu'r cardiau cymorth sy'n cyfleu'r camau i gymryd i daflu'r bêl yn gywir yn ogystal â dangos diagramau gweledol.	- Plant yn gwrando a chymryd sylw. - Cyfle i'r plant i ymarfer am 5 munud.	- Peli rygbi. - Cardiau cymorth o 'Chwaraeon Cymru'.
Addysgu a Dysgu Craidd	- Mynd o gwmpas yn darparu adborth cyson. - Sicrhau bod y plant yn derbyn adborth cefnogol, positif ac adeiladol er mwyn iddynt deimlo'n fwy a fwy hyderus yn y gweithgaredd a pharhau i ymarfer.	- Cymysg o grwpiau gallu. - Gweithio o fewn grwpiau neu gyda phartner i ymarfer gan ddefnyddio'r cardiau cymorth. - Yna chwarae gêm rygbi bach i'r plant defnyddio'r sgiliau taflu a dysgwyd trwy'r wers. - Dim gêm go iawn, dim ond yn ffocysu ar y sgiliau taflu.	- Peli rygbi. - Cardiau cymorth. - Gwisg ymarfer corff addas.
Sesiwn Gloi	Gofyn i blant i fodelu ac eto parhau i ddarparu adborth cefnogol.	Cyfle i'r disgyblion modelu a dangos i'w gyd-ddisgyblion yr hyn a dysgwyd.	

Atodiad 4- Cwestiynau'r wers leithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu

- 'Mae'r bag yn rhy drwm, felly pa dwy eitem byddech chi'n cymryd allan a pham? (grŵp gallu uwch).

- Beth yw pwrpas yr eitemau?
- Beth yw'r eitemau?
- Beth oedd yr eitem gyntaf dewisoch i roi yn y bag?
- Os oes lle ychwanegol, beth fydd yr eitem ychwanegol byddech chi'n rhoi yn y bag?
- Ar y llaw arall, os oes lle ychwanegol byddech chi'n penderfynu rhoi eitem ychwanegol yn y bag neu beidio? (grŵp gallu uwch).
- Beth yw'r eitem fwyaf pwysig yn eich barn chi a pham? (grŵp gallu uwch).
- Beth yw'r eitem leiaf pwysig yn eich barn chi a pham? (grŵp gallu uwch).